

รายวิชา สังคมศึกษาฯ

รหัสวิชา ส23101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้สอน

ครูวิชิต ลือยศ

เรื่อง

พระอภิธรรมปิฎก

พระอภิธรรมปิฎก

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : truthseeker08. พิธีกรรม. <https://pixabay.com/th/photos/พิธีกรรม-พุทธศาสนาเถรวาท-พุทธ-3335526/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2561

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Sasin Tipchai. พระสงฆ์. <https://pixabay.com/th/users/sasint-3639875/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2559

จุดประสงค์

นักเรียนสามารถอธิบาย
ความหมาย โครงสร้างสาระสำคัญ
ของพระไตรปิฎกได้

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Helena Cuerva. ดอกบัวบาน บัว ดอกไม้.
<https://pixabay.com/th/photos/ดอกบัวบาน-3588694/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่
4 กรกฎาคม 2559

จุดประสงค์

นักเรียนสามารถวิเคราะห์
ความสำคัญของพระไตรปิฎก
ที่มีต่อพระพุทธศาสนา

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Helena Cuerva. ดอกบัวบาน บัว ดอกไม้.
<https://pixabay.com/th/photos/ดอกบัวบาน-3588694/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่

4 กรกฎาคม 2559

จุดประสงค์

นักเรียนสามารถอธิบาย
ถึงคุณค่าและความสำคัญ
ของพระไตรปิฎก

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Helena Cuerva. ดอกบัวบาน บัว ดอกไม้.
<https://pixabay.com/th/photos/ดอกบัวบาน-3588694/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่
4 กรกฎาคม 2559

คำถาม

ประจำบทเรียน

พระพุทธเจ้านั้นได้เสด็จดับขันธ
ปรินิพพานมากกว่า 2000 ปีแล้ว
นักเรียนทราบได้อย่างไรว่าหลักธรรม
ที่ได้เรียนรู้มานั้น มาจากการตรัสรู้
ของพระพุทธเจ้าจริง

พระอภิธรรมปิฎก

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : truthseeker08. พิธีกรรม. <https://pixabay.com/th/photos/พิธีกรรม-พุทธศาสนาเถรวาท-พุทธ-3335526/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2561

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Sasin Tipchai. พระสงฆ์. <https://pixabay.com/th/users/sasint-3639875/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2559

ความหมาย พระไตรปิฎก

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : มติชน. รื่นรมย์มเยศ : อ่านพระไตรปิฎกระหว่างบรรทัด (1)

โดย เสถียรพงษ์ วรรณปก.

https://www.matichon.co.th/columnists/news_942117. ลงข้อมูลเมื่อวันที่

6 พฤษภาคม 2561

พระไตรปิฎก แปลว่า 3 คัมภีร์

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : มติชน. รื่นรมย์มยุเรศ : อ่านพระไตรปิฎกระหว่างบรรทัด (1)

โดย เสถียรพงษ์ วรรณปก.

https://www.matichon.co.th/columnists/news_942117. ลงข้อมูลเมื่อวันที่

6 พฤษภาคม 2561

เมื่อแยกเป็นคำ ๆ ได้ว่า พระ + ไตร + ปฎก

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : มติชน. รื่นรมย์มเยศ : อ่านพระไตรปิฎกระหว่างบรรทัด (1)

โดย เสถียรพงษ์ วรรณปก.

https://www.matichon.co.th/columnists/news_942117. ลงข้อมูลเมื่อวันที่

6 พฤษภาคม 2561

“คำว่า **พระ** เป็นคำแสดง
ความเคารพหรือยกย่อง”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.

<https://pixabay.com/th/photos/เบอล-พระพุทธศาสนา-ฟรี-1845861/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

“คำว่า ไตร แปลว่า สาม”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.

<https://pixabay.com/th/photos/เบอล-พระพุทธศาสนา-พีธี-1845861/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

A person wearing an orange robe, likely a Buddhist monk, with their hands clasped in a prayer gesture. The background is a soft, warm glow, possibly from a sunset or a fire.

“คำว่า **ปิฎก** แปลได้

2 อย่าง คือ แปลว่า คัมภีร์
หรือแปลว่า กระจาด ตะกร้า”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.

<https://pixabay.com/th/photos/เบอล-พระพุทธศาสนา-พีธี-1845861/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

“**ดังนั้น** พระไตรปิฎก
จึงหมายถึง สิ่งที่รวบรวมคำสั่งสอน
ของพระพุทธเจ้าไว้เป็นหมวดหมู่”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.
<https://pixabay.com/th/photos/เบอล-พระพุทธศาสนา-พีธี-1845861/>.
ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

“ไม่ให้กระจัดกระจาย
คล้ายกระจาดหรือตะกร้า
อันเป็นภาชนะใส่ของนั่นเอง”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.

<https://pixabay.com/th/photos/เบอล-พระพุทธศาสนา-พีอี-1845861/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

ปิฎก 3 หรือ พระไตรปิฎก แบ่งออกเป็น

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Helena Cuerva. ดอกบัวบาน บัว ดอกไม้.

<https://pixabay.com/th/photos/ดอกบัวบาน-3588694/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2559

“พระวินัยปิฎก”

ว่าด้วยวินัยหรือศีลของ
ภิกษุ ภิกษุณี

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Helena Cuerva. ดอกบัวบาน บัว ดอกไม้.

<https://pixabay.com/th/photos/ดอกบัวบาน-3588694/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2559

“พระสูตรตันตปิฎก”

ว่าด้วยพระธรรมเทศนา

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Helena Cuerva. ดอกบัวบาน บัว ดอกไม้.

<https://pixabay.com/th/photos/ดอกบัวบาน-3588694/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2559

“พระอภิธรรมปิฎก”

ว่าด้วยธรรมล้วน ๆ หรือ
ธรรมสำคัญ

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Helena Cuerva. ดอกบัวบาน บัว ดอกไม้.

<https://pixabay.com/th/photos/ดอกบัวบาน-3588694/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2559

พระอภิธรรมปิฎก

เป็นปิฎกฉบับหนึ่ง

ในพระไตรปิฎก

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : shell_ghostcage.ธรรมชาติ พีช.
<https://pixabay.com/th/photos/ธรรมชาติ-พีช-2458371/>.
ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2558

อภิธรรม แปลว่า ธรรมอันยิ่ง

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.

<https://pixabay.com/th/photos/บอล-พระพุทธศาสนา-พีธี-1845861/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

“ปิฎกฉบับอภิธรรมนั้นเรียก
พระอภิธรรมปิฎก ซึ่งว่าด้วย
ประมวลหลักธรรม คำอธิบาย
ที่เป็นหลักวิชาล้วน ๆ”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.

<https://pixabay.com/th/photos/บอล-พระพุทธศาสนา-ฟรี-1845861/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

A person wearing an orange robe, likely a Buddhist monk, with their hands clasped in a prayer gesture. The background is a soft, warm glow, possibly from a sunset or a fire.

“ไม่มีความเกี่ยวข้องกับ เหตุการณ์และบุคคลเลย”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.

<https://pixabay.com/th/photos/บอ-พระพุทธศาสนา-พีธี-1845861/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

องค์ประกอบ พระอภิธรรมปิฎก

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Helena Cuerva. ดอกบัวบาน บัว ดอกไม้.

<https://pixabay.com/th/photos/ดอกบัวบาน-3588694/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2559

“พระอภิธรรมปิฎก แบ่งออกเป็น 7 คัมภีร์”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.

<https://pixabay.com/th/photos/เบอล-พระพุทธศาสนา-ฟรี-1845861/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

“เรียกย่อว่า **ส. วิ. ธา. ปุ. ก.**
ย. และ ป. ตามลำดับ”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.

<https://pixabay.com/th/photos/เบอล-พระพุทธศาสนา-ฟรี-1845861/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

องค์ประกอบที่ 1 ธัมมสังคณี เรียกโดยย่อว่า ส.

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Helena Cuerva. ดอกบัวบาน บัว ดอกไม้.

<https://pixabay.com/th/photos/ดอกบัวบาน-3588694/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2559

“รวมข้อธรรมเข้าเป็นหมวดหมู่แล้ว
อธิบายทีละประเภท”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.
<https://pixabay.com/th/photos/เบอล-พระพุทธศาสนา-พีธี-1845861/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

องค์ประกอบที่ 2 วิภังค์ เรียกโดยย่อว่า วิ.

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Helena Cuerva. ดอกบัวบาน บัว ดอกไม้.

<https://pixabay.com/th/photos/ดอกบัวบาน-3588694/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2559

“ยกหมวดธรรมขึ้นตั้งเป็นหัวข้อเรื่อง
แล้วแยกแยะออกอธิบายชี้แจง
วินิจฉัยโดยละเอียด”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.
<https://pixabay.com/th/photos/บอล-พระพุทธศาสนา-พีธี-1845861/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

องค์ประกอบที่ 3

ธาตุทุกธา

เรียกรโดยย่อว่า ธา.

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Helena Cuerva. ดอกบัวบาน บัว ดอกไม้.

<https://pixabay.com/th/photos/ดอกบัวบาน-3588694/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2559

“สังเคราะห์หรือจัดประเภท
ข้อธรรมต่าง ๆ
เข้าเป็นหมวดเป็นหมู่”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.

<https://pixabay.com/th/photos/บอล-พระพุทธศาสนา-ฟรี-1845861/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

องค์ประกอบที่ 4
บุคคลบัญญัติ
เรียกโดยย่อว่า ปุ.

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Helena Cuerva. ดอกบัวบาน บัว ดอกไม้.

<https://pixabay.com/th/photos/ดอกบัวบาน-3588694/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2559

“บัญญัติความหมายบุคคล
ประเภทต่าง ๆ
ตามคุณธรรมที่มีอยู่”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.
<https://pixabay.com/th/photos/บอล-พระพุทธศาสนา-พีอี-1845861/>.
ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

องค์ประกอบที่ 5 กถาวัตถุ เรียกโดยย่อว่า ก.

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Helena Cuerva. ดอกบัวบาน บัว ดอกไม้.

<https://pixabay.com/th/photos/ดอกบัวบาน-3588694/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2559

“แถลงและวินิจฉัยทัศนะ
ที่ขัดแย้งกันของนิกายต่าง ๆ”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.

<https://pixabay.com/th/photos/บอล-พระพุทธศาสนา-พีธี-1845861/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

องค์ประกอบที่ 6

ยมก

เรียกโดยย่อว่า ย.

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Helena Cuerva. ดอกบัวบาน บัว ดอกไม้.

<https://pixabay.com/th/photos/ดอกบัวบาน-3588694/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2559

“ยกหัวข้อธรรมขึ้นวินิจฉัย
ด้วยวิธีถามตอบ โดยตั้งคำถาม
ย้อนกันเป็นคู่ ๆ”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.

<https://pixabay.com/th/photos/เบอล-พระพุทธศาสนา-พีธี-1845861/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

องค์ประกอบที่ 7
ปฏิฐาน
เรียกโดยย่อว่า ป.

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Helena Cuerva. ดอกบัวบาน บัว ดอกไม้.

<https://pixabay.com/th/photos/ดอกบัวบาน-3588694/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2559

“อธิบាយปัจฉัย 24
และแสดงความสัมพันธ์
ระหว่างธรรมทั้งหลายอย่างละเอียด”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.
<https://pixabay.com/th/photos/บอ-พระพุทธศาสนา-พี-1845861/>.
ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

กิจกรรม

(กำหนดเวลาในการทำ 10 นาที)

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปบทเรียนที่ได้
จากการเรียนในเรื่อง พระอภิธรรมปิฎก
ลงสมุดในรูปแบบแผนผังความคิด

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Helena Cuerva. เซน พระพุทธรูป.
[https://pixabay.com/th/photos/เซน พระพุทธรูป-509371/](https://pixabay.com/th/photos/เซน-พระพุทธรูป-509371/). ลงข้อมูลเมื่อ
วันที่ 31 ตุลาคม 2557